

Beleidsplan

Hervormde gemeente Woudrichem

Januari 2023 – december 2026

concept

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Wie we zijn: identiteit	2
Waar we voor staan en waar voor gaan: missie en visie	3
Doelstellingen voor beleid	4
Concretisering van de doelstellingen	4
Doelstelling 1: <i>Groei in geloofstoewijding</i>	5
Doelstelling 2: <i>Meer onderlinge betrokkenheid</i>	6
Doelstelling 3: <i>Jongeren en gezinnen met kinderen</i>	7
Doelstelling 4: <i>Invulling van de eredienst</i>	8
Doelstelling 5: <i>Financieel gezond blijven</i>	9
Aan de slag!	10

Inleiding

Waarom een beleidsplan

Om de vier jaar een beleidsplan maken is verplicht voor elke gemeente binnen de Protestantse kerk, én het is nuttig. Waarom?

Allereerst om eenvoudigweg even pas op de plaats te maken, te kijken hoe het gaat met onze gemeente, welke ontwikkelingen en uitdagingen er zijn. In aansluiting daarop is het nuttig en nodig om na te denken waar we heen gaan en of dat is waar we heen willen gaan, en om te overdenken wat er daarom ondernomen kan en moet worden.

Het gaat bij het maken van een beleidsplan niet om het document op zich. Niet het papier maar het proces is belangrijk: het proces van bezinning dat tot dit plan heeft geleid, en het proces dat dit beleidsplan in gang bedoelt te zetten om de komende jaren aan de slag te gaan. Dit beleidsplan is dan ook bewust aanmerkelijk korter dan het vorige¹. De voor u liggende pagina's zijn eenvoudig *een plan voor beleid*. Niet meer en niet minder.

Vervolg op het vorige plan

Dit beleidsplan is niet het eerste in onze gemeente. Voor de periode januari 2018 – december 2021 gold het vorige beleidsplan *'met Gods hulp bouwen – delen – bemoedigen'*. Sommige beleidsvoornemens uit het vorige beleidsplan zijn inmiddels uitgevoerd, bijvoorbeeld 'onderzoeken en eventueel invoeren van een andere liedbundel naast het Liedboek voor de Kerken'. Voor andere beleidsvoornemens geldt echter dat ze terugkomen in dit beleidsplan, bijvoorbeeld 'bezinning op de toekomst van de avonddiensten'.

Terugkijkend heeft het vorige beleidsplan soms te weinig als plan voor beleid gefunctioneerd. Beleidsmatig is er in onze gemeente het een en ander aan achterstallig onderhoud te doen, namelijk aan de punten uit het vorige plan die nu terugkeren.

Totstandkoming

Dit beleidsplan is de uitkomst van een traject. De gemeente is input en ideeën gevraagd, evenals diverse specifieke groepen binnen onze gemeente. Ook hebben de drie geledingen van de kerkenraad (ouderlingen, diakenen en ouderling-kerkrentmeesters) afzonderlijk nagedacht over visie en beleid. Op grond van dit alles is een verwoording van identiteit, missie en visie gemaakt, en zijn aandachtspunten voor beleid gekozen. Het resultaat is op een gemeente-avond aan de gemeente voorgelegd; naar aanleiding daarvan zijn enkele wijzigingen doorgevoerd.

Vervolgens is het complete beleidsplan geschreven, in de kerkenraad besproken en na enige wijzigingen als concept goedgekeurd. Dit concept is aan de gemeente voorgelegd en op een gemeenteavond gepresenteerd. Na verwerking van relevante opmerkingen is het beleidsplan daarna definitief vastgesteld.

¹ Veel in het vorige beleidsplan was beschrijving van hoe dingen feitelijk gaan, dat is nu weggelaten. Andere zaken daar genoemd horen eerder thuis in de plaatselijke regeling of in de gemeentegids.

Wie we zijn: identiteit

Voor je ergens heen op weg kunt gaan, is het belangrijk te weten waar je je bevindt. Daarom staat hieronder allereerst een verwoording van wie we zijn als gemeente, waar we staan. We beginnen niet met beleid, maar met feit, zou je kunnen zeggen. Het stukje tekst hieronder probeert een eerlijke 'pasfoto' te zijn van de hervormde gemeente Woudrichem.

IDENTITEIT

Wij zijn als gemeente een deel van het wereldwijde lichaam van Christus. Wij zijn geworteld in de confessionele Hervormde traditie. Dat wil zeggen: ons geloof richt zich naar de klassieke belijdenissen van de kerk en we nemen elkaar niet snel de maat in leer of leven.

Wij zijn een brede gemeente met veel kringen/bijbelstudiegroepen; vriendelijke, betrokken mensen die elkaar in hun waarde laten. Wij zijn ook een gemeente die moeite heeft met het binden van jongeren en gezinnen met kinderen. De gemeente is deels passief en de passie voor God en geloof is niet altijd zichtbaar. We hebben een prachtig monumentaal kerkgebouw dat kansen biedt maar ook zorgt voor financiële uitdagingen.

Uiteraard zou over elk van deze punten méér te zeggen zijn, en dat zou ongetwijfeld goede gesprekken en discussie opleveren. Het gaat nu echter om de hoofdlijnen, en die zijn in het bovenstaande helder geschetst. Zowel de sterke als de zwakke kanten, zowel de geestelijke realiteit van het 'kerk van Christus zijn' als de praktische zaken van geld en gebouw; onze afkomst die mede bepaalt die we nu zijn, en de toekomst de generaties door.

Waar we voor staan en waar we voor gaan: missie en visie

Het is niet genoeg te weten waar je staat als gemeente. Minstens zo belangrijk is waar je voor staat – de missie van onze gemeente. Voor het maken van plannen en beleid is bovendien een toekomstgericht blik nodig, een visie waar je voor gaat. Deze verwoorden we als volgt:

MISSIE (hier staan wij voor)

Het is de levende God die ons leidt – zijn Woord is onze leidraad. Jezus Christus is onze hoeksteen en de Heilige Geest bindt ons samen. Gods missie is de wereld redden, daarbij wil Hij ons gebruiken.

Op deze basis mag de Hervormde Gemeente Woudrichem bouwen aan Gods koninkrijk en het Evangelie delen met onze naasten dichtbij en ver weg. Aanmoedigend, met elkaar bewogen en met een open deur geven wij gestalte aan ons kerk-zijn in Woudrichem. Met Gods hulp willen wij samen bouwen, delen en bemoedigen.

VISIE (hier gaan wij voor)

Als volgelingen van Christus willen wij ons laten leiden door Zijn Geest en met passie gemeente zijn, op God en op elkaar betrokken. We zien onze verscheidenheid als verrijkend. Wij willen een kerk zijn waar jong en oud zich thuis voelt en die oog heeft voor de al dan niet gelovige naaste, dichtbij en veraf. Ons verlangen is te groeien in aantal en in diepte van geloof.

Uiteraard zijn identiteit, missie en visie sterk met elkaar verweven; er kan altijd discussie zijn waar een bepaald punt het meeste thuishoort. Het gaat om het geheel: wie we zijn, waar we voor staan en waar we voor gaan – ten diepste is dat niet te scheiden.

Een aanzienlijk deel van de verwoording van de missie van onze gemeente is overgenomen uit het vorige beleidsplan. Het zou ook vreemd zijn als in de loop van een paar jaar onze gemeente ineens een heel andere missie zou hebben gekregen.

In het verwoorden van een visie zijn we niet gebonden aan de feiten: het gaat juist over geloof en verlangen, over een stip aan de horizon om op aan te sturen. Missie en visie mogen kracht en hoop geven om aan de slag te gaan².

² NB. Het is van het grootse belang altijd te blijven beseffen dat de kerk geen bedrijf of menselijke organisatie is. De taal van identiteit-missie-visie moet ons niet meevoeren in maakbaarheidsdenken. De kerk is Gods werk: Christus zelf heeft de kerk laten beginnen, ze is zijn lichaam. Hijzelf bepaalt haar missie, en Hij zet Zelf gelukkig de verste stip aan de horizon: zijn Rijk dat komt. Tot dat moment mogen wij met verstand en beleid, met hart en handen meebouwen aan het welzijn van zijn kerk in Woudrichem.

Doelstellingen voor beleid

Om van missie en visie naar concrete plannen voor beleid te komen, is het nodig concreet te worden. Uit alle input die geleverd is, zijn de volgende vijf punten naar voren gekomen om vooral aan te werken in de komende jaren:

1. *Bevorderen dat het geloof in onze gemeente meer gaat branden*
2. *Bevorderen van gemeentebrede onderlinge betrokkenheid*
3. *In stand houden en vergroten van de betrokkenheid van jongeren en gezinnen met kinderen bij onze gemeente*
4. *Invulling van de eredienst, als kernpunt van het gemeente-zijn, op zodanige wijze dat punt 1, 2 en 3 bevorderd worden*
5. *Op peil houden van de inkomsten van de gemeente tegenover de noodzakelijke uitgaven, zodat er voldoende middelen zijn om bovengenoemde doelen te verwezenlijken*

Dit lijstje is niet exclusief, alsof er geen andere punten aandacht zouden verdienen. Zo wordt er bijvoorbeeld niet rechtstreeks iets over de missionaire taak van de gemeente genoemd. We kiezen er echter bewust voor om ons te concentreren op de bovengenoemde zaken, zodat we inde toekomst verdere stappen kunnen maken. Terwijl we aan de slag gaan, zullen ongetwijfeld ook andere zaken aan de orde komen. Dat is geen enkel probleem, zolang het zwaartepunt voor nu blijft liggen op het bovenstaande.

Bewust is ervoor gekozen om de geestelijke dimensie voorop te stellen, en de financiën juist niet. Verder zijn de vijf kernpunten met elkaar verweven. Het is daarom niet mogelijk om bijvoorbeeld eerst een jaar aan het ene punt te werken en dan een jaar aan een ander. Dit zal als vanzelf door elkaar lopen, zodra met één punt wordt begonnen. De kerkenraad dient ervoor te waken dat in de loop van de beleidsperiode alle doelstellingen aandacht krijgen.

Concretisering van de doelstellingen

Op de volgende pagina's zullen de vijf bovengenoemde doelstellingen wat verder worden uitgewerkt. Let wel: dit is met nadruk geen opsomming van wat we als gemeente de komende vier jaar gaan doen. Het gaat in het vervolg van dit beleidsplan om benoemen van de zaken waar we de komende jaren beleid over dienen te maken. Dit 'plan voor beleid' reikt aan in welke richtingen er gedacht kan worden en welke acties ondernomen zouden kunnen worden. Besluiten worden pas te zijner tijd genomen, waarbij indien nodig en mogelijk de hele gemeente daarbij betrokken en in meegenomen wordt.

Doelstelling 1: *Groei in geloofstoewijding*

Dit punt beoogt te focussen op de bron waaruit alle activiteit in geloof en gemeente voortvloeit, als onontbeerlijke basis. Met opzet staat het als eerste genoemd, maar het is meteen het lastigst concreet te maken. Wie zal zeggen hoe toegewijd een ander gelooft? Als het geloof echter kwijnt of juist bloeit, heeft dat zeker zichtbare gevolgen.

Bij deze doelstelling valt te denken aan

- Aandacht voor gebed, want geestelijke groei en bloei kan alleen God geven. Bijvoorbeeld promotie voor de gebedsgroep en/of andere opzet ervan, de stilte momenten, voorbedeboek in de hal (voornemen uit oude beleidsplan).
- Zorgen voor preken die diepgang hebben, aanspreken en het dagelijks leven raken. De eigen voorganger scherp houden en voldoende tijd hiervoor geven; lijst met gebruikelijke gastvoorgangers goed bezien; regelmatig preekbesprekingen houden. Ook de verdere invulling van de eredienst is hierbij van belang, zie doelstelling 4.
- Geloofsontmoetingen in kleinere kring bevorderen zoals de diverse kringen, deze promoten en ondersteunen. Mogelijkheden onderzoeken hoe kringen of gemeenteleden iets van hun omgang met God kunnen delen, bijvoorbeeld in of na een eredienst (1 Kor. 14:26)
- Vernieuwde focus op vorming en toerusting. Denk aan een training discipelschap, of IZB-traject 'Focus'. Een werkgroep vorming en toerusting instellen was reeds een aandachtspunt in het vorige beleidsplan.
- Bij dit alles de 'doeners' niet vergeten, niet ieder is van lezen/praten/op een stoel zitten. Bovendien is geloof méér dan innerlijkheid. Hoe kunnen we het geloof handen en voeten geven en daarin groeien als gemeente?

Doelstelling 2: Meer onderlinge betrokkenheid

Uit de reacties op de oproep voor input en de gesprekken op de gemeenteavond ter voorbereiding van dit beleidsplan, blijft dat dit punt er één is waar onze gemeente vanouds niet heel sterk in is. Door velen wordt de behoefte gevoeld om hierin als gemeente te groeien. Ten diepste is dit iets wat uit ons allemaal als gemeenteleden moet komen. Tegelijk zijn er zeker mogelijkheden om dit te bevorderen.

Bij deze doelstelling valt te denken aan zaken als:

- Bevorderen dat mensen elkaar daadwerkelijk ontmoeten:
 - In kringen en groepen (zie ook de vorige doelstelling) met daarbij oog voor de verbinding met de gemeente als geheel
 - Vaker of zelfs wekelijks koffie drinken na de dienst (of ervóór?), al dan niet gecombineerd met preekbespreking (zie vorige doelstelling)
 - Andere vormen van ontmoeting, bijvoorbeeld: voor wie dat wil samen eten op zondagavond, gevolgd door een eenvoudige vesper. Voor wie alleen is duurt de zondag vaak lang.
 - De ouderenmiddagen, vrij veel oudere gemeenteleden komen (nog) niet
 - Onderzoeken of de voorjaars- en/of najaarsmarkt gerevitaliseerd kunnen worden, mede als plek waar vele gemeenteleden elkaar ontmoeten
- Mensen opzoeken: blijven zorgen voor goed pastoraat voor wie het moeilijk hebben in onze gemeente, en blijvend omzien naar ouderen die niet meer in de kerk komen. Nadenken over de toekomstbestendigheid van de huidige opzet in een vergrijzende gemeente.
- Aandacht voor goede communicatie, ook digitaal (was al beleidsvoornemen in het vorige beleidsplan!). In de huidige tijd valt dan vooral te denken aan een gemeente-app, zoals omliggende gemeentes reeds hebben. Daarmee heeft men meteen een 'smoelenboek' met contactgegevens, wat nu ontbreekt.
- Ergens met een groep gemeenteleden uit Woudrichem naartoe gaan om daar een diaconaal project uit te voeren. Dit is niet alleen goed werk, maar bevordert ook sterk de onderlinge band
- Een voorbedeboek in de hal (zie ook vorige doelstelling) waar mensen kunnen opschrijven wat gebed vereist in de gemeente of gebedsgroep, of waar een kaartje welkom zou zijn.
- Bevorderen dat mensen praktische dingen voor elkaar doen en elkaar helpen, en zo in elkaars leven komen.

Doelstelling 3: Jongeren en gezinnen met kinderen

Wij zijn een kerk die moeite heeft met het binden van jongeren en gezinnen met kinderen (zie 'identiteit' eerder in dit beleidsplan). Tegelijk willen we een kerk zijn waar jong en oud zich thuis voelt (zie 'visie'). De afgelopen jaren zijn er mooie stappen gemaakt in het opzetten van jeugdwerk voor 12+ en 17+, en in de catechese. Tegelijk is daar verdere ontwikkeling mogelijk. Verder is er ook náást het jeugdwerk beleid een aandacht nodig, niet alleen voor jongeren, maar ook voor gezinnen met kinderen.

Bij deze doelstelling valt te denken aan

- Het ontwikkelen van visie op het jeugdwerk. Mooi dat het loopt en is gegroeid, nu wordt het tijd om te denken over vragen als: waarom doen we wat we doen, wat willen we met bereiken? In hoeverre gebeurt dat? Etc.
 - Praktisch: nadenken over meer aansluiting tussen kindernevendienst en catechese. Denk hierbij ook aan de invulling van de dienst op de eerste zondag van de maand als de oudere kinderen de hele dienst in de kerk zijn. Eventueel, zoals het vorige beleidsplan aanraadde, ook kijken naar mogelijkheden voor het opstarten van basiscatechese (10-12 jaar).
 - Is het nodig en nuttig om incidenteel of structureel samenwerking te zoeken met omliggende gemeentes? Dat raadde het vorige beleidsplan aan om te onderzoeken.
- Organiseren van thema-avonden over (geloofs)opvoeding voor ouders met jonge gezinnen, en voor ouders van tieners
- Meer oog voor de jongeren en jonge generaties in de 'gewone' zondagmorgendienst is voor betrokkenheid van deze gemeenteleden van belang, aldus reeds het vorige beleidsplan. Denk hierbij aan liederen, vormen, taal en praktische gerichtheid die bij hen aansluiten. Zie hiervoor verder bij de volgende doelstelling 'invulling van de eredienst'
 - Wellicht weer invoeren van een vorm van jeugddienst? Echter:
- Goed luisteren naar wat de jongeren zelf willen, niet voor of over hen besluiten. Hen serieus nemen, laten meedenken en meewerken, in de eredienst (muziek?) en daarbuiten.
- Het stimuleren van onderlinge contacten tussen ouderen en jongeren: recente ervaringen leren dat dit door beide groepen zeer wordt gewaardeerd en onderling begrip kweekt
- In aansluiting op de vorige doelstelling: ook voor jongeren is ergens samen een diaconaal project uitvoeren zeer leerzaam en samenbindend.

Doelstelling 4: Invulling van de eredienst

De eredienst is een kernzaak van het gemeente-zijn. God wordt geëerd, het Evangelie klinkt, Gods gezin ontmoet elkaar. De concrete invulling kan echter met de tijd veranderen, binnen Bijbelse grenzen. Over dit onderwerp kwamen de meeste reacties binnen vanuit de gemeente, dus het is iets dat leeft.

In de afgelopen jaren zijn hier al stappen gezet, zoals het invoeren van meer verstaanbare formulieren voor doop en avondmaal, en het invoeren van de bundel 'Op Toonhoogte' naast het Liedboek voor de Kerken. Tegelijk is er nog het een en ander te doen aan 'achterstallig onderhoud' van punten die reeds in het vorige beleidsplan stonden maar niet zijn opgepakt, zoals blijkt uit onderstaande opsomming.

Bij deze doelstelling valt te denken aan:

- Komen tot besluitvorming over de invulling en voortzetting van de avonddiensten (punt uit het vorige beleidsplan)³
- De invulling van de 'gewone' zondagmorgendiensten, met daarbij
 - Aandacht voor vormen en liederen die jongeren en gezinnen aanspreken (punt uit het vorige beleidsplan). Zie hierover ook bij de vorige doelstelling. Voor de liederen uit onze beide bundels is goede begeleiding gewenst, en daarom:
 - bezig gaan met en verbreding van het organistengroepje – momenteel zijn alle organisten 65+
 - overwegen of er in iedere dienst naast de organist ook een pianist/andere begeleiding moet zijn om de meer hedendaagse liederen te begeleiden
 - Bezinning en besluitvorming over een goed gebruik van multimediale middelen in de diensten (punt uit het vorige beleidsplan)
 - investeren in aansprekende preken met hedendaagse inhoud en Bijbelse diepgang; zie verder bij doelstelling 1.
- Bezinning over de vraag of we ook openstaan voor vrouwelijke voorgangers in onze diensten (punt uit het vorige beleidsplan)
- Onderzoeken van mogelijkheden en belangstelling voor preekbespreking na een dienst (punt uit het vorige beleidsplan). Zie ook bij vorige doelstellingen.
- Eventueel in combinatie met het bovenste punt: onderzoeken van mogelijkheden en belangstelling voor diensten met een meer lofprijzend karakter
- Nagaan of de vraag naar toelating van doopleden aan het Heilig Avondmaal breder leeft in onze gemeente

³ Op het moment van schrijven ligt er reeds een rapport met aanbevelingen hiervoor. Dit punt verdraagt geen verder uitstel, aangezien het aantal kerkgangers door een ondergrens zakt. Mogelijk zijn hier reeds besluiten over genomen op het moment dat dit beleidsplan in werking treedt.

Doelstelling 5: *Financieel gezond blijven*

Dit punt staat weliswaar achteraan, maar voldoende geldmiddelen zijn onontbeerlijk voor het voortbestaan van onze gemeente, en ook om in de hiervoor genoemde doelstellingen stappen te kunnen maken. Enerzijds mogen we vertrouwen op onze God, en beginnen met missie en visie in plaats van met inkomsten; anderzijds mogen en moeten we ons verstand gebruiken om de financiële situatie van de gemeente gezond te houden. Dit is een uitdaging gezien ons monumentale kerkgebouw, de stijgende energieprijzen en de vergrijzing in het ledenbestand.

Aandachtspunten bij deze doelstelling zijn:

- Onze gemeente geeft 'slecht' in vergelijking met andere gemeentes, terwijl de leden niet armer lijken te zijn. Het geefgedrag kan worden bevorderd door duidelijk visie en plannen te delen, en zeer concrete doelen te noemen waar geld voor nodig is. Bijvoorbeeld door elk jaar voor de actie Kerkbalans een speerpunt te kiezen. Acties voor concrete doelen waren in het verleden succesvol, dus zijn te overwegen.
- Bewustwording bij de gemeente van het belang van hun bijdragen. Dit ook benoemen in de preek bijvoorbeeld, op positieve wijze, niet als 'schuldig laten voelen'
- Het is naar de toekomst toe de vraag hoe lang de gemeente het kerkgebouw nog zelf kan beheren als eigenaar (punt uit het oude beleidsplan). Onderzoeken welke andere constructies er mogelijk zijn.
- Het koor zal komende periode moeten worden opgeknapt (zo stond reeds in het vorige beleidsplan). Kosten en mogelijke subsidies inventariseren, eventueel een concrete actie voor houden?
- Verdere digitalisering van de geldstromen vereist de aandacht. Ook de collecte: mensen hebben steeds minder contact geld bij zich. Een kerk-app kan helpen (zie ook bij eerdere doelstellingen)
- Duurzaamheid is een uitdaging voor ons gaslurpende gebouw. Onderzoek van de mogelijkheden en eventuele subsidies. Uiteindelijk geeft het besparing

Aan de slag!

In het bovenstaande zijn heel wat punten opgesomd waar onze gemeente mee aan de slag kan in de vier jaar die dit beleidsplan beslaat.

Allereerst is dit een verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Het moderamen dient ervoor te zorgen dat de vijf doelstellingen in het oog worden gehouden en dat telkens iets uit de hierboven gegeven aandachtspunten op de agenda van de kerkenraad verschijnt, ter bezinning en/of ter besluitvorming. De volgorde waarin dat gebeurt kan verschillen, afhankelijk van de omstandigheden en verdere dingen die om aandacht vragen. Ieder jaar zal gekeken dienen te worden wat behandeld is en waar we als gemeente op dat moment staan.

Ook de gemeente als geheel mag zich betrokken weten. Met sommige punten uit het bovenstaande kunnen gemeenteleden zelf direct aan de slag gaan, of een plan of voorstel maken om aan de kerkenraad voor te leggen. De gemeente mag de kerkenraad eraan houden dat ze bezig blijft met wat in dit beleidsplan staat. De kerkenraad op haar beurt dient de gemeente goed te informeren over waar ze mee bezig is, en grotere besluiten op gemeenteavonden voor te leggen en te bespreken.

Moge dit beleidsplan een middel zijn om nu en in de nabije toekomst een levende gemeente van de drie-enige God te zijn!